

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om Christendommens Sandhed

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 100. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1826_444_2-txt-shoot-idm5990.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hvor nu dette Skole-Begreb om Kirken hersker, der bliver nødvendig hele Theologien Troes-Artikel, og hver Troende, som ikke er død, gaaer med Livet i sin Haand, hvad hos alvorlige Folk nødvendig gjør Livet surt, og Gangen besværlig, saa det er intet Under, at de Lutherske Missionairer kun har gjort smaae Erobringere; men baade er det stor Ære for den Lutherske Menighed, at den dog nok er Moder til alle christelige Missioner i sidste Tidsrum, selv til de Methodistiske, og endnu langt større Ære for de Christnes Tro og Haab, at de, selv i den sygeligste, døende Tilstand, kunde overvinde Verden, trøste og seire over Død og Grav! At dette virkelig var Tilfældet med Enkelte i Tusind-Tal, derom lader Historien os ikke tvivle, med mindre Tvivlen er vor Skjøde-Lyst; men om det med Menigheden, som et Heelt, vil være Tilfældet, det maa vist nok synes tvivlsomt for alle dem, der ikke af egen Erfaring veed, at denne store Seier er vundet, saa det kun er Spørgsmaalet, hvormange der vil høre til den i Christi almindelige Kirke opstandne Lutherske Menighed. Det gjaldt nemlig vel i vore Dage først om, selv at blive levende igjen, men dernæst om at finde Kjæden, som ordenlig forbinder den troende Menighed til alle Tider med den Apostoliske, der har Forjættelsen, at Christus vil være med den alle Dage til Verdens Ende, og at den skal kunne trodse Helvedes Porte. Denne Kjæde søgde man i Middel-Alderen paa Pave-Stolen, og i et Virvar af skriftlig og mundtlig Tradition, hvad, tilligemed Sværd-Omvendelserne, Kirke-Tvangen, og i det Hele Verdsligheden, frembragde et forvirret Chaos, hvori Troen maatte gaaet til Grunde, hvis ikke Herren havde opvakt en Luther, som gik frem i Elias Aand og Kraft, og skildte, med en til Dagenes Ende uforklarlig Sikkerhed, Alt (undtagen vel Bispe-Vielsen) hvad der virkelig forbandt den hele Menighed med Christus, fra hvad der kun havde lænket den til Pave-Geistlighed, Fabler og Dødninge-Been; men i Kirken fandt han Alting dødt, i Klosteret havde han fundet Livet, han stræbde at meddele Folket, og derfor ordnede han Alt efter sin aandelige Kloster-Regel, saa hvad der skulde staae sidst, den troende Skrift-Kloges Individualitet, kom til at staae først, og skulde udgjøre det levende Baand, der da historisk umuelig kunde naae til Apostlerne uden ved Skriften. Nu er Skriften imidlertid, som Bog betragtet, kun en Reliquie med et paategnet Navn, hvis Ægthed og Grund-Betydning enten maa være sikkert ved et levende historisk Vidnesbyrd i Kirken, hvor den ene Slægt vidner for den Anden, eller skal, om mueligt, sikkert ved et dødt historisk Vidnesbyrd i Skolen, hvor den ene Bog, ved at forudsætte den Anden, paa en Maade vidner om den. Saalænge nu det kirkelige Vidnesbyrd kan forudsættes, da kan man vist nok dristig beraabe sig paa det Videnskabelige, som Luther beraabde sig paa den skriftlige Kirke-Historie, men taber hint derved fordunklede Vidnesbyrd sin Kraft, da er Tvivl-Raadighed den nødvendige Følge, og angribes nu det skriftlige Vidnesbyrd, da seer Menigheden sig afskaaret fra den apostoliske Kirke, og maa, om den vil blive ved at troe, enten troe paa sin egen dunkle Følelse, eller paa sine Skrift-Kloges skrøbelige Vidnesbyrd. Saaledes gik det, som vi veed, tidlig i de andre protestantiske Samfund, og omsider selv i det Lutherske, hvor dog Alt stødte sammen for at gjøre Feiltagelsen uskadelig; thi baade skabdes her, ved Psalmen, et poetisk Baand, og ved Luthers Catechismus et halv-kirkeligt Vidnesbyrd, der ikke udledte sin Gyldighed af Skriften, medens paa den anden Side den borgerlige Sammenblanding af Kirke og Stat værnede om Skole-Vidnesbyrdet, som, hvor den Augsburgske Confession fik Enevolds-Magt, aabenbar forudsatte det Kirkelige. Det var da her i alle Maader den dunkle grund-christelige Følelse, som baade udgjorde det levende Kirke-Baand, og værgede om det Døde, ja indaandede Dette et Slags Drømme-Liv, der vel var svagt, men ingenlunde Blænd-Værk, da det prophetisk omsvævede en død historisk Sandhed, der skulde opvækkes, og levede da alt i de Troendes Haab. Denne historiske Sandhed som, for de Troende, er det sande kirkelige Liv-Baand, byder Confessionen dem uforbederlig ene at søge i Ordet og i Sacramenterne forrettede efter Christi Indstiftelse, kun Skade, at der ikke staaer: hvor dette Troens og Indstiftelsens Ord er sikkert og levende at finde. Da nu imidlertid Luther, og hans ægte Discipler, havde sørget for og vaaget over, at dette Ord var saaledes i Kirken at finde, laae Feilen kun deri, at man, ved at sætte Skriften mellem Ordet og Apostlerne, erklærede Ordet for dødt og usikkert, og kunde lettelig gjort det dertil, hvis ikke et stort Guds Forsyn og en dunkel Følelse havde forhindret det; thi var dette Ord forstummet i Kirken, saa vi skulde søgt det i den skrevne Kirke-Historie, da kunde vi vel poetisk men aldrig historisk oplivet det igjen. Dog, naar Døden ikke skulde faae Magt over Herrens Legeme, da maatte den levende historiske Forbindelse med ham ei heller afbrydes, og derfor maatte Kjæden opdages i den Lutherske Menighed, hvor den vel, som allevegne, var blevet svag, og derfor videnskabelig miskjendt, men dog elsket og bevaret.